O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
ABU RAYHON BERUNIY NOMIDAGI
URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

Universitet rektori v.v.b.
prof. S.U.Xodjaniyozov
"___" ________ 2025-yil

TURIZM MAHSULOTLARI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	1000000	- Xizmatlar sohasi
Ta'lim sohasi:	1010000	- Xizmat ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishi:	61010400	- Turizm (Faoliyat yo'nalishlari bo'yicha)

Urganch - 2025

Mazkur o'quv dastur Urganch davlat universiteti kengashining 2025-yil 29-avgustdagi 1-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

O'quv ishlari bo'yicha prorektor: ____________ **S.U. Xodjaniyazov**

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i: ____________ **G'.R. Matlatipov**

Mazkur o`quv dastur "Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar" fakulteti Kengashining 2025-yil 28-avgustdagi yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqlash uchun tavsiya etilgan (1-sonli bayonnoma).

"Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar" fakulteti dekani: ____________ **I.S. Abdullayev**

Mazkur o`quv dastur "Turizm" kafedrasining 2025-yil 27-avgustdagi yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqlash uchun tavsiya etilgan (1-sonli bayonnoma).

"Turizm" kafedrasi mudiri: ____________ **D.O.Matyoqubova**

Fan/modul kodi TMB3506	**O'quv yili** 2025-2026	**Semestr** 5	**Kreditlar** 6	
Fan/modul turi Majburiy	**Ta'lim tili** O'zbek		**Haftadagi dars soatlari** 4	
1. **Fanning nomi**		**Auditoriya mashg'ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta'lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
Mehmonxona xo'jaligida xodimlarni boshqarish		60	120	180

2.

I. Fanning mazmuni

Hozirgi vaqtda turizm rivojining asosiy yo'nalishi bo'lib, ular turistik mahsulot tayyorlash, ya'ni uni xalqaro bozorlarga yo'naltirish, realizatsiya qilish va ularni jahon standartlariga moslashtirish hisoblanadi. Milliy turistik tashkilotlar tomonidan taklif qilinayotgan turistik mahsulot o'lkaning turistik resurslari asosida yaratiladi va asosan madaniy, tabiat va tarixiy qiymatlarga ega bo'ladi.

Turistik mahsulot turoperatorlar tomonidan yaratiladi va mavjud imkoniyatlarga bog'liq bo'ladi. Xususan, ichki va xalqaro turizmni rivojlanishi, uni kelajakdagi istiqbollari bevosita milliy turmahsulotlarni yaratishga bog'liq. Turizmni tashkil etishda turoperatorning ahamiyati juda katta bo'lib, bu sohada malakali mutaxassislarni tayyorlash g'oyat muhim masala bo'lib turibdi. Shu bois turizm sohasidagi har bir mutaxassis "Turizm mahsulotlari" fanini o'zlashtirishi lozim.

Mazkur fan yaqin istiqboldagi eng muhim vazifa hisoblangan iste'mol talabini kengaytirish maqsadida ijtimoiy sohani rivojlantirish, mehnatga haq to'lashni yanada oshirish, xizmat ko'rsatish sektori, infratuzilma obyektlarini rivojlantirish, transport va kommunikatsiya loyihalari amalga oshirilishiga alohida e'tibor berishdan iborat. Shunga asosan, keltirilgan ma'lumotlar, qoidalar va xulosalarni puxta o'zlashtirishlari, kelgusi faoliyatida samarali foydalanishlari hamda ijodiy yondashishlarini ta'minlash fanni o'rganish oldida turgan asosiy vazifalaridan biridir.

Fanni o'qitilishidan maqsad - respublikaning milliy turizm mahsulotini yaratish, turistik tashkilot va firmalar tomonidan turizm mahsulotlarini yaratish jarayonini o'rgatishdan iborat.

Fanning vazifasi bo'lib, milliy turizm mahsulotning turoperatorlar tomonidan yaratilishini amalga oshirish, milliy turizm mahsulotini yaratishda aniq iste'molchining talabini inobatga olish hamda turistik agentliklar orqali muloqot qilish haqida batafsil ma'lumot berishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. "Turizm mahsulotlari" fanining maqsad va vazifalari

"Turizm mahsulotlari" fanining maqsad va vazifalari. "Turistik mahsulot", "Turpaket" kabi tushunchalar mazmuni. Turizm mahsulotlari fanining boshqa fanlar bilan aloqadorligi.

2-mavzu. Turistik mahsulotning iqtisodiy tabiati

Turistik mahsulot mohiyati. Turistik paket mazmuni. Turistik mahsulot tarkibi. Yalpi turistik mahsulot

3-mavzu. Turistik mahsulotni ishlab chiqish metodologiyasi

Turistik mahsulot va turistik bozor o'rtasidagi bog'liqlik. Turistik mahsulotni ishlab chiqishda turistik ehtiyoj va imkoniyatlarni aniqlash. Turizm mahsulotiga bo'lgan talab va taklif. Turistik mahsulotni takomillashtirish.

4-mavzu. Turistik mahsulotlarga narx belgilashning xususiyatlari

Turistik tashkilotlarda narxlashtirishning mohiyati. Turistik mahsulotning narxini belgilash uslublari. Turistik mahsulot narxining tuzilishi

5-mavzu. Turistik mahsulotni siljitish

Sotuv shoxobchalarini shakllantirish. Turistik mahsulotni sotishning shakllari va tavsifi. Turistik mahsulotni siljitish tizimi. Turizmda reklama.

6-mavzu. Turizm mahsuloti bilan bog'liq shartnoma munosabatlari

Turistik korxonalarning turmahsulotni sotishdagi asosiy hamkorlik munosabatlari. Turizmda agentlk shartnomalarini tuzish usullari. Turistik shartnomaning zaruriy shartlari

7-mavzu. Turizm mahsulotining hayot sikli

Turizm mahsulotining hayot sikli mazmun-mohiyati. Turizm mahsuloti hayot sikli bosqichlarining o'ziga xos xususiyatlari.

8-mavzu. Turizm mahsulotining hududiy rivojlanishi

Turizm mahsulotining o'ziga xosligi. Hududning absolyut va nisbiy samaradorligini oshirish. Milliy turizm mahsulotining darajasi. Milliy turizm mahsulotining rivojlanish darajasini baholash imkoniyatlari

9-mavzu. Turizm mahsuloti iqtisodiy samaradorligi

Samaradorlik tushunchasi mazmun-mohiyati. Turistik mahsulotning samaradorlik ko'rsatkichlari. Turistik mahsulot samaradorligini oshirish yo'llari.

10-mavzu. Turistik mahsulotlarni standartlashtirish va sertifikatlashtirish

Turizm mahsulotlarini standartlashtirish va sertifikatlashtirish jarayonining mohiyati. Turizm va mehmonxona xo'jaligi korxonalarida sifatli xizmat ko'rsatish ni, servisni yaratish sharoitlari

11-mavzu. Turizm mahsulotini brend sifatida shakllantirish.

Turizm sohasida brend tushunchasi. Milliy turizm mahsulotiga mos brend yaratish jarayoni. Brend yaratishda ommaviy uchrashuvlar va namoyishlarni tashkil etish.

12-mavzu. O'zbekistonning milliy turizm brendi

O'zbekiston Respublikasining turizm sohasidagi shiori - milliy turizm brendi sifatida. Milliy turistik brendni namoyish qilishda davlat organlarining vakolatlari. O'zbekistonning Milliy turistik brendidan tovar, ish va xizmatlarni targ'ib qilish tartibi va yo'nalishlari.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

"Turizm mahsulotlari" fanini o'rganuvchi bakalavrlar auditoriyada olgan nazariy bilimlarini mustahkamlash va ko'nikma hosil qilish uchun mustaqil ta'lim tizimiga asoslanib, kafedra o'qituvchilari rahbarligida, mustaqil ish bajaradilar. Ular qo'shimcha adabiyotlarni o'rganib hamda internet saytlaridan foydalanib referatlar va ilmiy ma'ruzalar tayyorlaydilar, amaliy mashg'ulot mavzusiga doir uy vazifalarini bajaradilar, ko'rgazmali qurollar va slaydlar tayyorlaydilar.

Talaba mustaqil ishni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanishga tavsiya etiladi.

- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha Mashg'ulotlar qismini o'zlashtirish;
- kompyuter texnologiyalari tizimlari bilan ishlash;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha referat va konspektlar tayyorlash;
- interaktiv va muammoli o'qitish jarayonida faol qatnashish;
- masofaviy (distansion) ta'limni tashkil etishda qatnashish.

V. Kurs ishi uchun tavsiya etiladigan mavzular:

Mazkur fanda kurs (loyiha) ishi rejalashtirilgan bo'lib, quyida tavsiyaviy mavzular keltirilgan:

1. Turistik mahsulotning iqtisodiy tabiati
2. Turmahsulotni rejalshtirishning uslubiy asoslari va tamoyillari
3. Turistik mahsulotni ishlab chiqish metodologiyasi
4. Turistik mahsulotlarga narx belgilashning xususiyatlari
5. Turistik mahsulotni siljitish
6. Turizm mahsulotining hayot sikli
7. Turizm mahsulotining hududiy rivojlanishi
8. Turizm mahsuloti iqtisodiy samaradorligi
9. Turistik mahsulotlarni standartlashtirish va sertifikatlashtirish
10. Turizm mahsulotini brend sifatida shakllantirish
11. O'zbekistonning milliy turizm brendi
12. Turistik mahsulotni shakllantirishning xorij tajribasi

	13. Turpaket yaratish va uni realizatsiya qilish jarayoni 14. Turizm mahsulotiga bo'lgan talab va taklifni aniqlash 15. Turistik mahsulotni yaratishga innovatsiyalarni joriy qilish 16. Milliy turizm mahsulotining realizatsiyasi, agent va agentliklar bilan ishlash 17. Maqsadli turizm bozorni aniqlash usullari 18. Milliy turizm mahsulotini nisbiy tahlil qilish usuli. SWOT tahlili va PEST tahlili 19. Milliy turizm mahsulotini yaratishda asosiy va qo'shimcha xizmatlar 20. Turistik korxonlarning turmahsulotlani sotishdagi asosiy hamkorlik munosabatlari 21. Turistik mahsulotni sotish shakllari va usullari 22. Turistik paketlar turlari va ularning o'ziga xosligi 23. Turoperatorlarning turlarini tashkil etish bo'yicha faoliyati tahlili 24. Turmahsulotlar yaratishda ichki va tashqi omillar tahlili 25. Turmahsulotni yaratishda bozor tahlili 26. Turmahsulotni ishlab chiqishdagi xavsizlik choralari
3.	**VI. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari** **Talaba bilishi kerak:** "Turizm mahsulotlari" faninig maqsadi va vazifalari; - turizm mahsulotini shakllantirish jarayoni; - turizm mahsulotining harakati va realizatsiyasi; - turizm mahsulotiga bo'lgan talab va taklif; - turizm mahsulotini yaratishda standartlashtirish va sertifikatlash - turizm mahsulotiga narx belgilash haqida ***bilishi;*** turizm mahsulotining qiymati va sotilishini tahlil qilish; - turizm mahsulotining hududiy rivojlanishi; - turizm mahsuloti samaradorligi; - turizm sohasida brend yaratish; - O'zbekistonning milliy turizm brendi; - xalqaro bozorda milliy turizm mahsuloti va brendini reklama qilish bo'yicha ***ko'nikmalariga ega bo'lishi;*** - Milliy turizm mahsulotini nisbiy tahlil qilish usuli. SWOT tahlili va PEST tahlili; - Milliy turizm mahsulotini yaratishda asosiy va qo'shimcha xizmatlarni yaratish; - Turistik korxonlarning turmahsulotlani sotishdagi asosiy hamkorlik munosabatlarini o'rnatish ***malakalariga ega bo'lishi kerak.***
4.	**VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** - ma'ruzalar; - intenfaol keys-stadilar; - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);

	- guruhlarda ishlash; - taqdimotlar qilish; - individual loyihalar; - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, kurs ishini himoya qilish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni muvaffaqiyatli topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. O'zbekiston Respublikasining "Turizm to'g'risida"gi Qonuni. Yangi tahriri. O'RQ-549-son –T.: 2019 yil 18 iyul. https://www.lex.uz/docs/-4428097 2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston — 2030" strategiyasi to'g'risida Farmoni, 11.09.2023 yildagi PF-158-son. https://lex.uz/docs/-6600413 3. Boltabayev M.R., Tuxliyev I.S. va b. Turizm: nazariya va amaliyot. Darslik. T.: Fan va texnologiya 2018 y. 4. Sh.A.Sultonov, E. Shavqiyev, Z.B.Usmanov 'Turizm va mehmonxona xizmatlari iqtisodiyoti" O'quv qo'llanma. –T.;"Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2020. -386 bet. 5. Q.J.Mirzayev, T.S.Sharipov, Sh.A.Sultonov, G'.S.Mustafoyev, E.S.Fayziyev "Xizmatlar sohasi iqtisodiyoti". Darslik.Samarqand; "Fan bulog'i". 2022. 252 b. 6. Z.O.Raximov, N.E.Ibodullayev, R.Xaitboyev. Turopereyting. Darslik.-T.:"Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi', 2021. 396 b. **Qo`shimcha adabiyotlar** 7. "O'zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 2-dekabrdagi PF-4861-sonli Farmoni. 8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida" gi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda. 9. "Turizm sohasini rivojlantirishda mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlarining mas'uliyatini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 12-iyuldagi PQ-3129 sonli Qarori. 10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 5-yanvardagi PQ-4095-sonli "Turizm tarmog'ini jadal rivojlantirishga oid chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori. 11. Hayitboev R., Amriddinova R.S. «Turizmning maxsus turlari» Samarqand 2008. 44 b. 12. Ibadullaev N.E. «O'zbekistonning turistik resurslari» Ma'ruzalar kursi. Samarkand 2009. 128 b.

	13. Dr Sampad Kumar Swain. Travel Agency and Tour Operations Management. Pondicherry University. India. 2014. **Axborot manbaalari (Internet saytlari)** 1. http://www.world-tourism.org – Butunjahon turizm tashkiloti 2. http://www.mail.tdiu.uz – TDIU elektron kutubxonasi 3. http://www.sies.uz – SamISI elektron kutubxonasi 4. http://www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi 5. http://www.ziyonet.uz –ta’lim portali 6. http://www.uzbektourism.uz – O‘zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o‘zgarishi vazirligi huzuridagi Turizm qo‘mitasi rasmiy sayti 7. http://el.tfi.uz/ - TMI elektron kutubxonasi 8. https://wttc.org/ - Sayohat va turizm bo’yicha Butun jahon kengashi 9. www.mineconomu.uz – O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot vazirligi sayti 10. www.stat.uz – O‘zbekiston Respublikasi davlat statistika qo‘mitasi rasmiy sayti 11. www.bashexpo.ru – ko‘rgazma va konferensiyalar to‘g‘risidagi ma’lumotlar bazasi 12. www.interunion.ru – turistik assotsiatsiyalar sayti 13. www.e-tours.ru – ishbilarmon turlar, ko‘rgazmalar va konferensiyalar sayti. 14. www.travel-library.com – sayohatchilar elektron kutubxonasi 15. https://urdu.uz/uz – URDU elektron kutubxonasi
7.	**Urganch davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.**
8.	**Fan / modul uchun mas’ullar:** D.B.O‘rinova – UrDU “Turizm” kafedrasi katta o‘qituvchisi
9.	**Taqrizchilar:** Sh.Sh.Baxtiyarov – UrDU “Turizm” kafedrasi dotsenti, PhD.